

France Leben (1928-2002)

Devetnajstega novembra 2002 smo se na starem škofjeloškem pokopališču v hladnem in žalostnem dnevu poslovili od dr. Franceta Lebna. Od nas je odšel prijatelj, nekdanji sodelavec in kolega, ki se je s svojim delom trajno zapisal v zgodovino arheološke vede na Slovenskem.

France Leben se je rodil 4. julija 1928 v Škofji Loki. Tu je obiskoval osnovno šolo, nato pa je odšel v Ljubljano, kjer je leta 1947 maturiral na I. državni gimnaziji. Po maturi se je odločil za študij geologije, a se je po končanih štirih semestrih leta 1949 vpisal še na Arheološki oddelek Filozofske fakultete, kjer je februarja 1954 diplomiral. Pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti se je zaposlil 1. januarja 1955, ko je postal asistent za speleoarheologijo v Inštitutu za raziskovanje Krasa v Postojni. Kot štipendist Humboldtove fundacije se je med letoma 1965 in 1966 dvakrat izpopolnjeval v Inštitutu za prazgodovino univerze v Haidelbergu, kjer je bil takrat profesor Vladimir Miložič. Po petnajstih letih dela je aprila 1970 napredoval v višjega strokovnega sodelavca, s tem nazivom pa je bil čez slabo leto premeščen v Sekcijo za arheologijo pri Zgodovinskem inštitutu SAZU v Ljubljani. Leta 1971 je tudi doktoriral, in sicer v Zagrebu s tezo *Kulturna pripadnost jamskih najdb na področju jugovzhodnih Alp v prazgodovinskem obdobju*. Leta 1972 je bil nato izvoljen najprej v znanstvenega sodelavca in leta 1976 v višjega znanstvenega sodelavca SAZU. Znanstveni svetnik je postal maja 1982. Na Inštitutu za arheologijo je bil zaposlen do junija 1994, ko je odšel v pokoj. Umaknil se je v ljubljeno Škofjo Loko, kjer je preživel jesen svojega življenja. Umrl je 15. novembra 2002.

Raziskovalna pot Franceta Lebna je bila vseskozi najožje povezana z jamsko arheologijo, sicer pa je njegovo zanimanje veljalo predvsem obdobjem mlajše kamene, bakrene in zgodnje bronaste dobe. Že kot asistent v Inštitutu za raziskovanje Krasa v Postojni se je odločno usmeril v terensko delo, ki mu je ostal zvest ves čas svojega službovanja. Speleoarheologija je imela na Krasu dolgo tradicijo, vendar

se je moral Leben dela lotiti na novo. V inštitutu je po vojni sicer ostalo nekaj najdb in dokumentacije, ki pa za resen študij niso nudile opore. Leben se je tega dobro zavedal, zato ga že leta 1955 srečamo v Roški špilji, kjer je raziskal holocenske plasti. Za tem je prevzel izkopavanja v Kevdrcu (1958/59) in v Lubniški jami (1962/63) nad Škofjo Loko, ki sta pomembni predvsem zaradi tega, ker je bilo v njih odkrito gradivo, s katerim je kasneje Stojan Dimitrijevič utemeljil poseben tip Retz-Gajary kulture. Nove in pomembne rezultate je prineslo tudi izkopavanje v Velikem zjotu pri Učakovcih v Beli krajini. Leben ga je raziskal v letih 1972/73. Ugotovil je dva dobro ločena stratigrafska in kulturna horizonta, od katerih sodi prvi na prehod med bakreno in bronasto dobo, drugi pa v konec bronaste dobe.

Brez dvoma najpomembnejše rezultate so dala Lebnova izkopavanja na divaškem Krasu. Pri tem mislimo na jami Trhlovca in Mala Triglavca, katerih vhoda se odpirata v gmajni med Lokvami in Divačo. Raziskoval ju je osem let (1977-1985), v njih pa je odkril dobro ohranjene stratigrafske zapise, ki so omogočili prve analize o vprašanih, kako je pri nas potekal prehod iz lovsko-nabiralniškega načina preživljanja v živinorejsko-poljedelski sistem gospodarstva.

Poleg raziskav v jamah se je Leben že od samega začetka bodisi kot vodja, še večkrat pa kot sodelavec, udeležil tudi drugih izkopavanj. Omenimo naj le nekatera: Križna gora pri Ložu (1957/59), Blejski grad (1960), Korte (1960), Lanišče (1962), Novo mesto (1969), Stična (1969), Vranje (1975), Hrušica (1975/76) in Ajdna nad Potoki (1976). Sam je že leta 1976 zapisal, da je samostojno vodil čez štirideset arheoloških izkopavanj in akcij ter sodeloval pri vodstvu petnajstih arheoloških raziskovanj doma in v tujini. Vsekakor občudovanja vredno število, v katerem se dobro odraža Lebnovo nagnjenje in veselje do terenskega dela.

Seveda pa France Leben ni zgolj izkopaval. Pomembna so bila tudi njegova topografska rekonosciranja, ki so bila posvečena predvsem jamam.

Kot izkušenega terenca so ga pritegnili k projektu *Claustra Alpium Iuliarum*, kjer je prav tako opravil številne obhode, prevzel pa je tudi zahtevno nalogo izmer posameznih objektov in njihovo umeščanje v topografske karte.

Podatki, ki jih je zbral iz literature in terenskih obhodov, so bili osnova za karto speleoarheoloških najdišč, ki je pričela nastajati na Inštitutu za arheologijo. Z njo je Leben vzpostavil temeljni seznam arheološko pomembnih jam v Sloveniji, ki ga je vsa leta dopolnjeval z novimi terenskimi podatki in literaturo. Zbirka je bila kasneje vključena v Arheološki kataster Slovenije, temeljno bazo naše nepremične arheološke dediščine.

Kljub temu da je Leben sodeloval pri številnih nalogah in projektih, je največ svojih moči usmeril prav v jamsko arheologijo. To se ne nazadnje jasno odraža v njegovi bibliografiji, saj je objavil vrsto preliminarnih pa tudi temeljnih poročil o svojih izkopavanjih (npr. o Roški špilji, Lubniški jami, Kevdercu, Velikem zjotu). Problematiki jam je posvetil tudi nekaj daljših razprav oziroma pregledov. Tako je pisal o stratigrafiji in časovni uvrstitvi jamskih najdb na Tržaškem Krasu (*Arh. vest.* 18, 1967), pomenu jamskih najdišč v jugovzhodnih Alpah (*Zbornik G. Novaka*, 1970), zanimala ga je neolitska in eneolitska keramika iz jamskih najdišč (*Arh. vest.* 24, 1973) ter osteološke in kultne najdbe prazgodovinskega človeka iz kraških jam Slovenije in mejnega ozemlja (*Arh. vest.* 29, 1978). Z nekaj razpravami je posegel tudi na druga področja. Proučeval je problematiko lasinjske kulture (*simpozij o badenski kulturi*, Bratislava 1973), podal pregled raziskovanj starejših prazgodovinskih obdobij v Sloveniji (*Arh. vest.* 29, 1979), skupaj z Zorko Šubic pa je pripravil tudi temeljno objavo svojih izkopavanj na poznoantičnem kastelu na Martinj hribu pri Logatcu (*Arh. vest.* 41, 1990).

Nad vse pomembno je bilo Lebnovo sodelovanje pri *Arheoloških najdiščih Slovenije*. Za ta impozanten kataster naše nepremične dediščine, pri katerem je sodelovala skoraj vsa povojna generacija arheologov, je opisal večino jamskih najdišč, ki so bila prav v tej objavi prvič celovito predstavljena strokovni javnosti. Prav tako je s podatki o jamah opremil štiri zvezke *Krajevnege leksikona Slovenije* in kot ekspert za arheološko terminologijo sodeloval pri redakciji *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*.

Kot zanesljiv sodelavec se ni branil uredniškega dela. Vrsto let je tehnično urejal *Arheološki vestnik*, po nenadni Šašlovi smrti pa je za krajši čas prevzel tudi funkcijo glavnega urednika. Bil je tudi član uredniškega odbora revije *Naše jame* in sedem let glavni urednik *Loških razgledov*.

France Leben se je večkrat udeležil domačih in

tujih znanstvenih srečanj, na katerih je občasno predstavil rezultate svojih raziskovanj. Vse ne bomo naštevali, omenimo naj le najpomembnejša: 3. jugoslovanski speleološki kongres v Sarajevu (1965), simpozij o nastanku in kronologiji badenske kulture v Nitri (1969), kolokvij o neolitu in eneolitu v Mariboru (1970), 6. mednarodni speleološki kongres v Olomoucu (1973), svetovni kongres prazgodovinskih znanosti v Nici (1976) in simpozij o arheologiji zahodnega panonskega prostora v Eisenstadtu (1978).

Sodelovanje s kolegi iz tujine, s katerimi je imel pristne in prijateljske stike, mu je odprlo vrata v strokovna združenja kot so Höhlen- und Heimatverein v Laichingenu (Nemčija), Institutum Canarium v Halleinu (Avstrija), Centro di studi preistorici v Capo di Ponte (Italija) in Società per la storia e protostoria della regione Friuli-Venezia Giulia v Trstu. Vrsto let je opravljal tudi pomembne funkcije. Bil je predsednik Jamarske zveze Slovenije, predsednik Muzejskega društva v Škofji Loki in član Republiškega koordinacijskega odbora gibanje Znanost mladini. Za svoja prizadevanja je prejel več nagrad, med drugim zlato značko Jamarske zveze Slovenije, srebrno plaketo Borisa Kidriča za zasluge pri širjenju tehnične kulture (1980), zlato plaketo "Gibanje znanost mladim Jugoslavije" (1981) in red zaslug za narod s srebrno zvezdo (1989).

Naj mi bo na koncu dovoljeno dodati še nekaj osebnih misli. France Leben, za prijatelje in sodelavce le Aci, je bil človek vedrega značaja in odprtega srca. Rad je pomagal kolegom, mladim pa je bil dober vodnik in prizanesljiv kritik. Koder se je pojavil, je prinesel s seboj smeh in dobro voljo. Takšnega smo poznali doma in v tujini. Ni se silil v ospredje. Potem, ko se je upokojil, je prihajal na inštitut le občasno, vendar vedno nasmejan in poln optimizma. Tak bo ostal tudi v našem hvaležnem spominu.

Bibliografija Franceta Lebna

Znanstveni in strokovni članki

- Najdba antičnih grobov v Ljubljani. - *Arh. vest.* 3, 1952, 310-314.
 Kulturni ostanki davnih prebivalcev Pivške kotline. - *Turistični vestnik* 3, 1955, 318-320.
 Poročilo o izkopavanjih v Roški špilji 1955. leta. - *Arh. vest.* 7, 1956, 242-258.
 Sondiranje v jami Brlovki. - *Arh. vest.* 7, 1956, 441-443.
 Nove arheološke najdbe v jamah na Notranjskem. - *Arh. vest.* 8, 1957, 302-316.
 Brlovka pri Orehku, Ovčarski spodmol, Turščevo in Martinova skednenca, Žegnana jama pri Orehku. - *Var. spom.* 7, 1958/59, 277-278, 287, 295.
 Dosedanje arheološke najdbe v jamah okoli Divače. - *Acta cars.* 2, 1959, 231-249.

- Nova arheološka odkritja v okolici Škofje Loke - *Loški razgl.* 6, 1959, 83-90.
- Prazgodovinske najdbe v jamah na Lubniku. - *Naše jame* 1, 1959, 72-74.
- Sistematski opis jam v okolici Škofje Loke. - *Loški razgl.* 7, 1960, 157-178 (soavtor Boštjan Kiauta).
- Izkopavanje v Kevdercu in Lubniški jami. - *Loški razgl.* 7, 1960, 219-220.
- Lubniška jama - nalazište ranog bronzanog doba. - *Arh. pregl.* 4, 1962, 53-54.
- Materialna kultura in izsledki arheoloških izkopavanj v Kevdercu in Lubniški jami. - *Acta cars.* 3, 1963, 213-251.
- Jama Kevderc v odnosu do drugih arheoloških najdišč. - V: *Treči jugoslavenski speleološki kongres 1962* (Sarajevo 1963) 175-180.
- Lubniška jama nad Škofjo Loko. - *Var. spom.* 9, 1963/64, 132.
- Škocjanske jame. - *Var. spom.* 11, 1966, 117.
- Stratigrafija in časovna uvrstitev jamskih najdb na Tržaškem krasu. Prispevek k poznavanju jamske arheologije na slovenskih tleh. - *Arh. vest.* 18, 1967, 43-109.
- Zijalka v Dovji griči na Veliki Planini. - *Var. spom.* 12, 1967, 105-106.
- Časovno mesto bronaste verižice z dvorišča SAZU. - *Arh. vest.* 19, 1968, 303-305.
- Arheološka podoba dolenskih jam. - *Naše jame* 11, 1969, 25-40.
- Značilnosti in pomen nekaterih arheoloških jamskih najdišč na področju jugovzhodnih Alp. - V: *Adriatica preahistorica et antiqua*. Zbornik naučnih radova posvečen G. Novaku (Zagreb 1970) 409-437.
- Prispevek k poznavanju najstarejše zgodovine na Krasu. - V: *Akti študijskega srečanja o Krasu* (Veliki Repen, Trst 1970) 21-24.
- Arheološko vrednotenje jamskih najdb na slovenskem krasu. - *Naše jame* 12, 1970, 63-72.
- Outlines of Prehistory in South-Eastern Alpine Karst Caves. - Abstracts of Papers Submitted to the 6th International Congress of Speleology (Olomouc 1973) 163-164.
- Opredelitev neolitske in eneolitske keramike iz jamskih najdišč jugovzhodnega alpskega prostora. - *Arh. vest.* 24, 1973, 143-158.
- Pomen lubniških izkopanin za slovensko prazgodovino. - *Loški razgl.* 20, 1973, 19-28.
- Zur Kenntnis der Lasinja-Kultur in Slowenien. - V: *Symposium über die Entstehung und Chronologie der Badener-Kultur* (Bratislava 1973) 187-197.
- Jamska arheologija matičnega krasa. - *Acta cars.* 6, 1974, 241-256.
- Veliki zjot pri Vinici. - *Var. spom.* 17-19/1, 1974, 182-184.
- Arheološke jamske postaje na Gorenjskem. - *Naše jame* 17, 1975, 85-99.
- Gesla. - V: *Arheološka najdišča Slovenije* (Ljubljana 1975): Turjeva jama (str. 116), Jama Okno (str. 121), Lokvica (str. 125), Jame v Valah (str. 129), Dane pri Divači. Jama I. na Prevalu (str. 130), Dane pri Divači. Jama II. na Prevalu (str. 130), Dolnje Ležeče (str. 130), Jama v Sokolaku (str. 131), Jazbina (str. 131), Matavun (str. 131), Luknja v Lazu (str. 132), Pečina v Sapendolu (str. 132), Škocjan (str. 132), Škocjanske jame (Škocjan). Tominčeva jama (str. 132), Škocjanske jame (Škocjan). Czoernigova jama (str. 134), Škocjanske jame (Škocjan). Jama nad Jezerom (str. 134), Škocjanske jame (Škocjan). Roška špilja (str. 134), Škocjanske jame (Škocjan). Svetinova dvorana (str. 134), Coljava (str. 136), Brestovica pri Komnu (str. 136), Klanec pri Komnu (str. 137), Bač Rokavc (str. 138), Bač Štefakova pečina (str. 138), Plešivica (str. 140), Povir (str. 140), Kobjeglava (str. 141), Osp (str. 142), Socerb (str. 143), Socerb (str. 143), Turščeva skednenca (str. 148), Jama nad Grahovim (str. 149), Razdrto (str. 149), Sajevče (str. 150), Šembije (str. 154), Stari trg pri Ložu (str. 155), Parje (str. 156), Planina (str. 157), Orehek Brlovka (str. 158), Orehek Jama v Lozi (str. 158), Orehek Ovcarski spodmol (str. 158), Orehek Žegnana jama (str. 158), Postojna (str. 159), Predjama (str. 159), Rakitnik (str. 160), Mačkovec (str. 160), Zagon Betalov spodmol (str. 161), Zijalka pod Jamarškim vrhom (str. 162), Jama pod Babjim zobom (str. 164), Poljšica pri Gorjah (str. 165), Golnik (str. 169), Podbrezje (str. 172), Podbrezje (str. 172), Breznica pod Lubnikom (str. 174), Rašica (str. 177), Gorjuša (str. 178), Podpeč pod Skalo (str. 178), Gradiček (str. 185), Martinj hrib (str. 192), Rdeči Kal (str. 211), Gorenje Kamenje (str. 216), Prečna (str. 219), Vavta vas (str. 220), Ajdovska jama pod Klevevžem (str. 227), Trebnje (str. 232), Dečja vas pri Zagradcu (str. 235), Male Rebrce (str. 235), Koblarji (str. 237), Željne (str. 237), Žurje (str. 238), Dobljčka gora (str. 240), Metlika (str. 243), Krupa (str. 244), Vinica (str. 245), Silovec (str. 246), Šutna (str. 256), Nemška vas (str. 260), Srednje Pijavško (str. 261), Mornova zijalka (Sv. Florijan pri Šoštanju) (str. 271), Huda luknja (str. 273), Vodruž (str. 293), Zreče (str. 296).
- Ein Abriss der Jungsteinzeit auf dem Karst. - *Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte (Halle/Saale)* 60, 1976, 23-30.
- Abriss der Vorgeschichte in den Karsthöhlen des Südostalpenraumes. - V: *Proceedings of the 6th International Congress of Speleology* (Praha 1976) 91-99.
- Osteološke in kulturne najdbe prazgodovinskega človeka iz kraških jam Slovenije in mejnega ozemlja. - *Arh. vest.* 29, 1978, 13-35.
- Ajdna. - *Arh. vest.* 29, 1978, 532-545. (Soavtor Andrej Valič).
- The First Adriatic Neolithic in Slovenia. - *Arch. Jug.* 17, 1976 (1979), 3-7.
- Progress and Achievements of Thirty Years of Research into Early Prehistory in Slovenia. - *Arh. vest.* 30, 1979, 29-40.
- Obdobje starejše prazgodovine v "Zgodovini Slovencev". - *Arh. vest.* 30, 1979, 543-547.
- Prispevek Slovencev k antropospeleologiji. - *Naše jame* 21, 1979, 47-50.
- Pogled v kulturno dediščino starejše prazgodovine. - V: *Rešena arheološka dediščina Slovenije 1945-1980*, 1980, 13-15.
- Nekaj eneolitskih najdb iz Bezgečeve jame. - *Situla* 20/21, 1980, 25-31.
- Pogled na kulturno nasledje starije praeistorije. - V: *Spaseno arheološko blago Slovenije 1945-1980*, 1981, 8-10.
- Archäologischer Beitrag zum Schutz von Škocjan und Umgebung. - V: *Mednarodni simpozij "Zaščita Krasa" ob 160-letnici turističnega razvoja Škocjanskih jam*, 1983, 71-76.
- K arheološkemu raziskovanju jam na Sežanskem. - *Sežanski kras*, 1984, 24-29.
- Arheološki prispevek k zaščiti Škocjana in okolice. - *Var. spom.* 26, 1984, 7-10.
- Novoodkrite prazgodovinske plasti v jamah na Krasu (Die neuentdeckten vorgeschichtlichen Schichten in Karsthöhlen). - V: *Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom Primorju*, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva 11, št. 2 (Pula 1986) 21-32.
- 30 Jahre Freundschaft. Helmut Frank zum 60. Geburtstag. - *Laichinger Höhlenfreund* 21, št. 2, 1986, 77-80.
- Brodar Mitja, Brodar Srečko, Korošec Josip, Leben France, Osole Franc, Turk Ivan. - *Naše jame* 30, 1988, dodatek. (Gradivo za slovensko speleološko biografijo z bibliografijo).
- Novoodkrite prazgodovinske plasti v jamah na Krasu (Die neuentdeckten vorgeschichtlichen Schichten in Karsthöhlen). - *Por. razisk. pal. neol. eneol. Slov.* 16, 1988, 65-76.
- Pecova jama. - *Var. spom.* 30, 1988, 226. (Soavtor).
- Siti di interesse archeologico nella valle del Timavo superiore (Reka) e sulla soglia di Divaccia (Divaški prag). - V: *Il Timavo - immagini, storia, ecologia di un fiume carsico* (Trieste 1989) 321-351.
- Arheološki ambient v porečju Reke in na Divaškem pragu. - V: *Reka - Timav: podobe, zgodovina in ekologija kraške reke* (Ljubljana 1990) 321-351.
- Poznoantični kastel "Vrh Brsta" pri Martinj Hribu na Logaški planoti. (Das spätantike Kastell Vrh Brsta bei Martinj Hrib auf dem Karstplateau von Logatec). - *Arh. vest.* 41, 1990, 313-354. (Soavtor).

Veliki zjot, bakreno- in bronastodobno jamsko bivališče v Beli krajini. - *Por. razisk. pal. neol. eneol. Slov.* 19, 1991, 169-191.
 Reflections of Speleoaerchaeology in Slovenia. - *Naše jame* 35, št. 1, 1993, 31-34.

Poljudni članki

Prazgodovinsko najdišče v Roški špilji. - *Slovenski Jadran* 18. XI. 1955.
 Arheološki sprehod po Škofjanskih jamah in okolici. Po stopinjah davnih prednikov. - *Slovenski Jadran* 11. I. - I. II. 1957.
 Arheološko odkritje na Lubniku pri Škofji Loki. - *Slovenski poročevalec* 6. X. 1958.
 Prazgodovinske gomile pri Škofji Loki. - *Naši razgl.* 8, 1959, 107.
 Prispevek k poznavanju najstarejše zgodovine na Krasu. - *Jadranski koledar* (Trst) 1971, 197-199.
 Analiza speleo-arheoloških raziskovanj v Sloveniji. - *Proteus* 37, 1974/75, 261-264.
 Pokrajinski opis, kamninska sestava, podzemeljski svet in domačija. - V: *Vodnik po loškem ozemlju 1* (Lubnik 1977) 5-52. (Avtorji: France Leben, France Planina, Anton Ramovš, Ivan Sedej).
 Pričevanje starejše zgodovine. - V: *Vodniki po loškem ozemlju 4* (Dražgoše 1982) 25-29.

Ocene in poročila

Raffaello Battaglia: Preistoria del Veneto e della Venezia Giulia. - *Arh. vest.* 11-12, 1960-1961, 214-218. (Soavtor Srečko Brodar).
 D. Cannarella: Il Carso. - *Naše jame* 10, 1968, 122-124.
 D. Cannarella: Il Carso. Invito alla conoscenza della sua preistoria, della sua storia, delle sue bellezze. - *Arh. vest.* 20, 1969, 279-282.
 S. Dimitrijević: Arheološka iskopavanja na području vinkovačkog muzeja, rezultati 1957-1965. - *Arh. vest.* 20, 1969, 282, 284.
 G. Guerreschi: La Lagozza di Besnate e il neolitico superiore padano. - *Arh. vest.* 20, 1969, 284-286.
 I. Erdélyi, Ojtozi, W. Gening: Das Gräberfeld von Newolino. Ausgrabungen von A. V. Schmidt und der archäologischen Kama-Expedition. - *Arh. vest.* 20, 1969, 299-301.
 Simpozij o nastanku in kronologiji badenske kulture v Nitri 1969. - *Argo* 9, 1970, 68-69.
 Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Athenische Abteilung 81. - *Arh. vest.* 21-22, 1970/71, 314-315.
 Študijsko srečanje o Krasu. - *Argo* 10, 1971, 315.
 Slovensko v mlajši dobi kamene. - *Arh. vest.* 23, 1972, 461-464.

Renato Peroni: L'età del bronzo nella penisola italiana I. - *Arh. vest.* 23, 1972, 464-466.
 Höhlenforschung in der Steiermark, Schild von Steier. - *Naše jame* 14, 1972, 70-71.
 Symposium International sur les Religions de la Préhistoire. - *Argo* 11, 1973, 107-108.
 Symposium über die Entstehung und Chronologie der Badener-Kultur. - *Arh. vest.* 26, 1975 (1976), 279-280.
 Eva Lenneis: Siedlungsfunde aus Poigen und Frauenhofen bei Horn. Ein Beitrag zur Erforschung der Linear- und Stichbandkeramik in Niederösterreich. - *Arh. vest.* 29, 1978, 765-766.
 István Bóna: Die mittlere Bronzezeit Ungarns und ihre Südöstlichen Beziehungen. - *Arh. vest.* 29, 1978, 766-767.
 János Banner, István Bóna: Mittelbronzezeitliche Tell-Siedlung bei Békés. - *Arh. vest.* 29, 1978, 767-770.
 Ottó Trogmayer: Das bronzezeitliche Gräberfeld Táapé. - *Arh. vest.* 29, 1978, 770-771.
 Pál Patay: Das kupferzeitliche Gräberfeld von Tiszavalk-Kenderföld. - *Arh. vest.* 30, 1979, 588-590.
 Palast und Hütte. Beitrag zum Bauen und Wohnen im Altertum von Archäologen, Vor- und Frühgeschichtlern. - *Arh. vest.* 33, 1982 (1983), 523-527.
 Arheološka zaščitna raziskovanja na Ljubljanskem barju v letu 1979, I. - *Arh. vest.* 36, 1985, 373-376.
 Praistorija jugoslovenskih zemalja, III: eneolitsko doba. - *Arh. vest.* 36, 1985, 393-401.
 Preistoria nell'Udinese, testimonianze di cultura materiale. - *Arh. vest.* 36, 1985, 401-403.
 Elisabeth Ruttikay: Das Neolithikum in Niederösterreich. - *Arh. vest.* 37, 1986, 441-443.
 Milan Zápotocký: Die Streitäxte des mitteleuropäischen Äneolithikums. - *Arh. vest.* 44, 1993, 319.
 Jiří Řihovský: Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren. - *Arh. vest.* 45, 1994, 269.

Nekrologi

Vladimir Milošević (1918-1978). - *Arh. vest.* 29, 1978, 711-713.
 Stojan Dimitrijević (1928-1981). - *Arh. vest.* 33, 1982 (1983), 517-520.
 V spomin Srečku Brodarju, odkritelju slovenskega paleolitika. - *Naše jame* 29, 1987, 62-66.
 Zadnji "Srečno" Helmutu Franku. - *Naše jame* 29, 1987, 68-70.
 Stanislav Jesse (1919-1991). - *Arh. vest.* 42, 1991, 235.

Janez DULAR

Jože Kastelic (1913-2003)

20. maja 2003 je v svojem devetdesetem letu umrl Jože Kastelic.

Jože Kastelic si je na večer svojega življenja sam postavil spomenik, *monumentum aere perennius*. Postavil si ga je s svojimi knjigami, ki jih je napisal na samem pragu svoje devetdesetletnice: leta 1998 je kot arheolog izdal obsežno *Simboliko mitov*, leta 2000 kot klasični filolog knjigo, posvečeno Prešernu

in njegovi inspiraciji v antiki, *Umreti ni mogla stara Sibila*, in leta 2003 kot pesnik svojo tretjo pesniško zbirko *Ode*.

Jože Kastelic je nosil v sebi vse tri omenjene poklice, arheologa, klasičnega filologa in pesnika, vse v enaki kvaliteti. In vse te tri kvalitete so zrasle v novo kvaliteto, ki je samo njegova, Kastelčeva. V času tako prevladujoče specializacije že v okviru